

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 18. martā
(OR. en)

7865/24

COPS 128
CFSP/PESC 398
CLIMA 127
DEVGEN 35
ENV 316
ONU 35
RELEX 339
CONUN 59
ENER 142
SUSTDEV 42

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Padomes secinājumi par zaļo diplomātiju

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par zaļo diplomātiju, kurus Padome apstiprināja 2024. gada 18. marta sanāksmē.

Padomes secinājumi par ES zaļo diplomātiju

ES diplomātija, kas veicina taisnīgu un iekļaujošu zaļo pārkārtošanos un atbalsta globālo saistību īstenošanu

1. Padome atkārtoti uzsver, cik smaga ir arvien straujākā, dziļākā un savstarpēji pastiprinošā planētas trīskāršā – klimata pārmaiņu, biodaudzveidības zuduma un piesārņojuma – krīze, kas rada globālus un eksistenciālus draudus un saasina esošās drošības problēmas. Padome ir stingri pārliecināta, ka šī krīze ir jārisina visaptveroši un integrēti, izmantojot pastiprinātu multilaterālismu un globālu rīcību, un kā ES ārpolitikas un drošības politikas pamatelements.
2. Padome atkārtoti apstiprina ES stingro apņemšanos cieši sadarboties ar partneriem, lai paātrinātu globālo taisnīgo un iekļaujošo zaļo pārkārtošanos. Padome uzsver ES zaļās diplomātijas būtisko nozīmi globālo saistību nostiprināšanā un konsolidēšanā un to īstenošanas sekmēšanā, tostarp to saistību nostiprināšanā un konsolidēšanā, kas iekļautas saskaņā ar Parīzes nolīgumu veiktās pirmās globālās izsvēršanas rezultātos, par ko vienojās Dubajā ANO 28. Klimata konferencē, un globālajā biodaudzveidības satvarā. Šajā sakarā ES un tās dalībvalstis turpinās stiprināt sadarbību ar partneriem, izstrādājot un īstenojot vērienīgus nacionāli noteiktos devumus (NND), ar kuriem efektīvi tiek pildītas globālajā izsvēršanā uzņemtas saistības, tostarp “virzīšanās prom no fosilajām degvielām”. Turklāt ES un tās dalībvalstis sadarbosies ar partneriem, lai izstrādātu un iesniegtu nacionālās biodaudzveidības stratēģijas un rīcības plānus (*NBSAP*), kā arī attiecīgos mērķrādītājus, kas atjaunināti un izstrādāti, gatavojoties ANO 16. Biodaudzveidības konferencei. Padome mudina G20 dalībniekus šajā sakarā uzņemties vadību, jo tie atbilst aptuveni 80 % globālo emisiju īpatsvara, un tiem ir nozīmīga loma pasaules vides un klimata problēmu risināšanā. Padome stingri uzsver, ka ir vajadzīga tūlītēja, steidzama un paātrināta rīcība, kā uzsvērts *IPCC*, *IPBES* un *IRP* ziņojumos ¹, un atkārtoti apstiprina, cik svarīga ir tāda zinātnē balstīta globāla pārkārtošanās uz klimatneitralitāti, kas ir taisnīga, iekļaujoša, ilgtspējīga, saskanīga ar dabu un atbilst ES saistībām, rīcībpolitikai, principiem un vērtībām. Padome aicina pastiprināt sadarbību ar partneriem visos līmeņos un kopīgi ar uzņēmumiem un nozarēm, lai pilnībā izmantotu iespējas, ko visiem sniedz zaļā pārkārtošanās, to vidū

¹ Klimata pārmaiņu starpvaldību padome, Starpvaldību zinātnes un politikas platforma bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu jomā un Starptautiskais Resursu panelis.

pastiprinātu konkurētspēju, darbvietu radīšanu un izaugsmi, un vērš uzmanību uz brīvas, atklātas un taisnīgas tirdzniecības veicinošo lomu.

3. Padome pauž nopietnas bažas par kaitējumu klimatam un videi papildus milzīgajām cilvēku ciešanām, ko izraisa visā pasaulē notiekošie bruņotie konflikti, un par risku, ko tie rada efektīvai globālai rīcībai, kuras mērķis ir risināt trīskāršo planētas krīzi.
4. Padome nosoda Krievijas nelikumīgo, neprovocēto un nepamatoto agresijas karu pret Ukrainu un atkārtoti apstiprina savu nelokāmo atbalstu Ukrainai un tās iedzīvotājiem. Tas ir radījis milzīgu kaitējumu videi, kodoldrošuma riskus un globāli saasinājis enerģijas un pārtikas trūkumu. Padome uzsver, ka ir jāizvērtē kaitējums, un ir apņēmusies tam pievērsties saistībā ar Ukrainas atveseļošanu un rekonstrukciju. Padome arī aicina starptautisko sabiedrību likt Krievijai uzņemties atbildību.
5. Padome aicina visus partnerus apkarot dezinformāciju un maldinošu informāciju, kuras mērķis ir radīt un izplatīt nepatiesu vai manipulētu informāciju, kas saistīta ar klimata pārmaiņām, biodaudzveidības izzušanu, vides degradāciju, piesārņojumu un to sekām, un norāda uz zinātnes un izglītības nozīmi.
6. Cilvēktiesības, demokrātija un tiesiskums joprojām ir ES kopīgais kompass un pamatvērtības, tostarp mūsu zaļajā diplomātijā. Piekļuve tīrai, veselīgai un ilgtspējīgai videi ir cilvēktiesības. Īpašs uzsvars būtu jāliek uz bērnu un jauniešu tiesībām, jo viņiem kā pārmaiņu veicinātājiem ir neaizstājama loma nākotnes problemātikā un risinājumos. ES arī turpinās atbalstīt, veicināt un aizstāvēt dzimumu līdztiesību un to, lai visām sievietēm un meitenēm būtu iespēja pilnībā izmantot visas cilvēktiesības un lai viņām tiktu nodrošinātas pilnvērtīgas iespējas. Padome uzsver, cik svarīgi ir palielināt sieviešu un jauno paaudžu viedokļa nozīmi un pilnīgu, vienlīdzīgu un jēgpilnu līdzdalību un līderību lēmumu pieņemšanā visos līmeņos, kuru mērķis ir uzlabot klimata, enerģētikas, vides un ūdens rīcībpolitiku. Padome arī uzsver, cik svarīga ir sadarbība ar pilsonisko sabiedrību, vidisko cilvēktiesību aizstāvjiem, pirmiedzīvotājiem, vietējām kopienām, personām ar invaliditāti un cik svarīga ir pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana viņiem.

7. Padome aicina īstenot koordinētu pieeju, lai risinātu ar klimata pārmaiņām, zemes degradāciju, pārtuksnešošanos un biodaudzveidības zudumu saistītās problēmas, un uzsver okeānu un ekosistēmu izšķirošo nozīmi un dabā balstītu risinājumu nozīmi. Šajā sakarā Padome aicina pastiprināt sadarbību starp ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*), Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (KBD) un ANO Konvencijas par cīņu pret pārtuksnešošanos (*UNCCD*) konvenciju sekretariātiem un aicina Puses attiecīgā gadījumā pastiprināt sadarbību starp valstu kontaktpunktiem, lai veicinātu spēcīgāku sinerģiju starptautiskā un valstu līmenī.
8. Padome sagaida, ka ANO Nākotnes samitā 2024. gada septembrī tiks pieņemts uz rīcību vērsts pakts. Pakta būtu atkārtoti jāapstiprina apņemšanās reformēt daudzpusējo sistēmu un ļaut ANO risināt pašreizējās un turpmākās globālās problēmas un pildīt savas galvenās saistības, tostarp Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), Parīzes nolīgumu, Adisabebas rīcības programmu (ARP) un Kuņminas-Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru (GBS). Paktam būtu jāpievēršas arī savstarpējām saiknēm starp klimata pārmaiņām, biodaudzveidības izzušanu, vides degradāciju, attīstības vajadzībām, cilvēktiesībām un mieru un drošību.
9. Padome aicina partnerus cieši sadarboties ar ES, lai paātrinātu zaļo pārkārtošanos un gūtu labumu no tās, un atbalsta globālo saistību īstenošanu saskaņā ar tādiem satvariem kā zaļās alianses, zaļās partnerības, zaļās programmas, augsta līmeņa dialogi, tirdzniecības nolīgumi un citi svarīgi sadarbības formāti, piemēram, Samoa nolīgums. Padome atkārtoti uzsver, cik svarīgas ir taisnīgas enerģētikas pārkārtošanas partnerības, un joprojām ir apņēmības pilna turpināt to darbības nodrošināšanu ar attiecīgo partneru atbalstu. ES turpinās cieši sadarboties ar partneriem austrumu un dienvidu kaimiņreģionā, Rietumbalkānos, Āfrikā un visā pasaulē, jo īpaši ar visneaizsargātākajiem partneriem, tostarp vismazāk attīstītajām valstīm (VAV) un mazo salu jaunattīstības valstīm (*SIDS*), kā arī partnervalstīm, kas ir nākušas klajā ar vērienīgiem plāniem, izmantojot *NDICI* “Eiropa pasaulē” un Eiropas komandas iniciatīvas, kā arī saskaņā ar stratēģiju *Global Gateway*. Padome uzsver, cik svarīga šajos centienos ir privātā sektora un uzņēmumu loma un sadarbība ar tiem.

10. Padome aicina Komisiju stiprināt atbalstu ES kandidātvalstīm un sadarbību ar tām saskaņā ar to attiecīgo virzību uz ES, lai paātrinātu to pieskaņošanos ES *acquis* enerģētikas, vides un klimata jomā un tā īstenošanu, tostarp Enerģētikas kopienas kontekstā, un lai veicinātu to taisnīgu un iekļaujošu zaļo pārkārtošanos.
11. Padome pateicas Apvienotajiem Arābu Emirātiem (AAE) par ANO Klimata pārmaiņu konferences (*COP28*) rīkošanu Dubaijā un pauž gandarījumu par AAE konsensa pieņemšanu. ES cer sadarboties ar visiem partneriem, tostarp ar pašreizējās prezidentūras trijotni, Apvienotajiem Arābu Emirātiem un nākamajām *COP* prezidentvalstīm Azerbaidžānu un Brazīliju, lai panāktu sekmīgus un vērienīgus *COP29* un *COP30* rezultātus.
12. Padome pauž lielas bažas par to, ka, neraugoties uz vispārējo progresu, kas panākts daudzpusējā līmenī, un konkrētiem pasākumiem un darbībām, kas veiktas valstu līmenī, Parīzes nolīguma Puses joprojām kolektīvi nav panākušas virzību uz sava izvirzītā uzdevuma izpildi un ilgtermiņa mērķu sasniegšanu, kā atzīts pirmajā globālajā izsvēršanā.

13. Šajā sakarā Padome aicina visus partnerus veikt turpmākus pasākumus saistībā ar pirmās globālās izsvēršanas rezultātu īstenošanu, tos uzskatot par svarīgiem norādījumiem pastiprinātai rīcībai šajā kritiskajā desmitgadē, kā arī nacionāli noteikto devumu (NND) sagatavošanai, kas jāiesniedz deviņus līdz divpadsmit mēnešus pirms 2025. gada novembra *COP30*², atspoguļojot pēc iespējas vērienīgākus mērķus, kā arī cenšoties panākt sinerģiju ar Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam. Lai šajā kritiskajā desmitgadē un pēc tam izvirzītu vērienīgākus mērķus, līdz 2030. gadam ir jāpanāk siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums par 43 % un līdz 2035. gadam – par 60 % salīdzinājumā ar 2019. gada līmeņiem. Padome mudina G20 dalībniekus uzņemties vadošo lomu pirmās globālās izsvēršanas rezultātu īstenošanā, tostarp virzībā prom no fosilajām degvielām, un aicina visus partnerus sadarboties ar ES un tās dalībvalstīm pie vērienīgākiem NND. ES ir apņēmusies arī strādāt kopā ar partnervalstīm, attīstības partneriem, starptautiskām organizācijām un tādām organizācijām kā NND partnerība, lai izstrādātu un īstenotu vērienīgus NND ar 2035. gada mērķrādītāju. ES atgādina par *COP28* aicinājumu, lai visas Puses savos NND iekļautu visu ekonomiku aptverošus emisiju samazināšanas mērķrādītājus, kas aptver visas siltumnīcefekta gāzes, sektorus un kategorijas, un pieskaņoties mērķim – ierobežot globālo sasilšanu līdz 1,5 °C. Padome partnervalstis aicina arī iesniegt vai atjaunināt savas ilgtermiņa zemu siltumnīcefekta gāzu emisiju attīstības stratēģijas, lai līdz 2050. gadam panāktu neto nulles emisijas.
14. Padome atkārtoti apstiprina, ka ES ir apņēmusies vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti un pēc tam tiecas panākt negatīvas emisijas un ka tā ir noteikusi starpposma mērķi – līdz 2030. gadam siltumnīcefekta gāzu neto emisijas samazināt vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeņiem. ES apņēmīgi un izlēmīgi rīkojas, lai sasniegtu šos juridiski saistošos mērķrādītājus, kas nostiprināti Eiropas Klimata aktā, un piedāvā apmainīties ar pieredzi, gūto mācību, paraugpraksi un inovatīviem risinājumiem, ko izstrādājusi ES politika, pētniecība, rūpniecība un uzņēmumi ar partneriem globālā mērogā, atbalstot vērienīgāku NND izstrādi un īstenošanu.

² 5. Pušu konferences, kas vienlaikus ir Parīzes nolīguma pušu sanāksme (CMA), lēmums, *Pirmās globālās izsvēršanas rezultāti*, 166. punkts (neredīgēta redakcija) [CMA4_AUV_TEMPLATE](https://unfccc.int/CMA4_AUV_TEMPLATE) (unfccc.int).

15. Padome pieņem zināšanai to, ka ir publicēts Komisijas paziņojums par Eiropas 2040. gada klimata mērķrādītāju un virzību uz klimatneitralitātes panākšanu vēlākais līdz 2050. gadam un tās ieteikumi. Šī informācija kalpo par pamatu diskusijai par ES NND, kas jāiesniedz labu laiku pirms *COP30*. Tas ir spēcīgs signāls tirgiem un investoriem, un citiem starptautiskajiem partneriem palielināt savu mērķu vērienīgumu un ievirzīt pasauli tādā trajektorijā, kas ir saderīga ar 1,5 °C temperatūras mērķi.
16. Padome aicina partnerus sadarboties ar ES pie globālas pieejas izstrādes oglekļa cenas noteikšanai, kas būtu visefektīvākais un rentablākais veids, kā samazināt emisijas un stimulēt zaļās investīcijas, un mudina un atbalsta citas jurisdikcijas ieviest vai uzlabot savu oglekļa cenas noteikšanas mehānismu, tostarp pieskaņojot oglekļa tirgus “Aicinājumam rīkoties attiecībā uz Parīzes nolīgumam pielāgotiem oglekļa tirgiem”. Saskaņā ar oglekļa ieviedkorekcijas mehānismu, kura mērķis ir samazināt oglekļa emisiju pārvirzes risku PTO savietojamā veidā, Padome aicina uzlabot starptautisko sadarbību un saziņu ar partneriem, lai samazinātu oglekļa emisijas ražošanas procesos.
17. Padome arī steidzami aicina Komisiju un dalībvalstis strādāt kopā ar partneriem un Starptautiskajā Civilās aviācijas organizācijā (*ICAO*), kā arī Starptautiskajā Jūrniecības organizācijā (*SJO*), lai vienotos par vērienīgiem pasākumiem attiecībā uz starptautiskā transporta, tostarp kuģniecības un aviācijas, emisijām, un strādāt pie tā, lai līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti ēku sektorā. Padome arī aicina ES un tās dalībvalstis veicināt fluorogļūdeņražu (*HFC*) izmantošanas vērienīgu pakāpenisku samazināšanu globālā mērogā saskaņā ar Monreālas protokola Kigali grozījumu, kā arī citu fluorēto siltumnīcefekta gāzu (*F-gāzes*), piemēram, SF_6 , būtisku samazinājumu nākamo desmit gadu laikā.

18. Atzīstot progresu, kas panākts, īstenojot globālo metāna emisiju mazināšanas solījumu, Padome atgādina, ka ir vajadzīgi konkrēti pasākumi, lai novērstu metāna emisiju palielināšanos. ES turpinās aicināt partnerus, kuri to vēl nav izdarījuši, pievienoties solījumam un savos NND iekļaut konkrētus metāna samazināšanas pasākumus. Padome uzsver, cik svarīgas ir mērķtiecīgas darbības visās attiecīgajās nozarēs, un uzsver īstermiņa iespējas enerģētikas nozarē novērst metāna noplūdes, novadīšanu atmosfērā un sadedzināšanu lāpā, un aicina stiprināt sadarbību ar partnervalstīm, lai atbalstītu Starptautiskās metāna emisiju observatorijas darbu. Šajā sakarā Padome uzsver, cik svarīgi ir sadarbībā ar ražotājvalstīm radīt apstākļus metāna emisiju samazināšanai, to vidū ar efektīvām tirdzniecības shēmām, piemēram, “Jūs savācat/mēs nopērkam” (“*You Collect/We Buy*”).³
19. Pamatojoties uz pirmās globālās izsvēršanas aicinājumu taisnīgi, sakārtoti un godīgi virzīties prom no fosilajām degvielām energosistēmās, paātrinot rīcību šajā kritiskajā desmitgadē, lai līdz 2050. gadam sasniegtu neto nulles emisiju līmeni saskaņā ar zinātnes atziņām, Padome uzsver, ka ir jārīkojas, pamatojoties uz saviem 2023. gada oktobra secinājumiem. Šajā sakarā ES un tās dalībvalstis ir apņēmušas pilnas sadarbības ar partnervalstīm, lai veicinātu tādu enerģētikas nozari, kurā – atbilstoši gadsimta vidus klimatneitralitātes mērķim – jau labu laiku pirms 2050. gada lielākoties netiktu izmantotas fosilās degvielas, un strādāt pie tā, lai ar paātrinātu rīcību šajā kritiskajā desmitgadē tiktu īstenoti papildu nozaru atskaites punkti un vērienīgas ieceres, kuru mērķis ir 2030. gados panākt pilnībā vai lielākoties dekarbonizētu globālo elektroenerģijas sistēmu, aicinot nepieļaut jaunu ieguvu no akmeņoglēm. Šajā sakarā Padome uzsver, cik svarīga ir efektīva sadarbība ar partnervalstīm, tostarp izmantojot daudzpusējas iniciatīvas, piemēram, ogļu izmantošanas pakāpeniskas izbeigšana aliansi *Powering Past Coal Alliance*. Padome atgādina, ka pēc iespējas drīz ir pakāpeniski jāizbeidz fosilo degvielu subsīdijas, kas nav risinājums enerģētiskās nabadzības novēršanai vai taisnīgas pārkārtošanās nodrošināšanai.

³ Padomes 2023. gada oktobra secinājumi par gatavošanos Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) Pušu 28. konferencei (*COP28*) (Dubaija, 2023. gada 30. novembris – 12. decembris).

20. Padome pauž atzinību partneriem, kas pievienojās globālajam atjaunīgo energoresursu un energoefektivitātes solījumam, un mudina visus partnerus NND un to īstenošanā integrēt globālās izsvēršanas globālos mērķus, t. i., līdz 2030. gadam trīskāršot globālās atjaunīgās enerģijas jaudu un divkāršot energoefektivitātes uzlabojumu globālo vidējo gada rādītāju. Padome aicina ES diplomātiju turpināt veicināt atjaunīgās enerģijas izmantošanas paātrinātu ieviešanu un integrēšanu sistēmā un pieeju “energoefektivitāte pirmajā vietā” – tāpat kā tas ir to mitigācijas tehnoloģiju vidū, kuras ir tirgum visgatavākās un kas ir plaši pieejamas –, labvēlīgas politikas izstrādi un finanšu plūsmu saskaņošanu, jo īpaši jaunattīstības valstu atbalstam. Šajā sakarā Padome atzīmē, cik svarīgi ir elektroenerģijas starpsavienojumi ar partnervalstīm, tostarp ar Rietumbalkāniem, austrumu un dienvidu kaimiņreģionu. Padome aicina ES diplomātiju turpināt veicināt drošu un ilgtspējīgu mazoglekļa tehnoloģiju ieviešanu.
21. Padome atzīst, ka ir vajadzīgi noteikumos balstīti, pārredzami un neizkropļoti globālie ūdeņraža tirgi, kuru pamatā ir uzticami standarti un sertifikācijas shēmas, un ka ir jāizvērš nepieciešamā infrastruktūra, vienlaikus apzinoties ūdens resursu un vidisko stresu. Padome uzsver, ka emisiju samazināšanas tehnoloģijas, kas nerada būtisku kaitējumu videi, pastāv ierobežotā apmērā un ir jāizmanto, lai samazinātu emisijas galvenokārt grūti dekarbonizējamās nozarēs, un ka piesaistes tehnoloģijām ir jāveicina globālas negatīvas emisijas, un ka tās nevajadzētu izmantot, lai aizkavētu klimatrīcību nozarēs, kurās ir pieejamas reāli īstenojamas, efektīvas un izmaksefektīvas mitigācijas alternatīvas, jo īpaši šajā izšķiroši svarīgajā desmitgadē.
22. Tā kā dažas partnervalstis izdara izvēli par labu kodolenerģijai, Padome atkārtoti apstiprina nepieciešamību turpināt veicināt un atbalstīt visaugstākos kodoldrošības, vides un pārredzamības standartus reģionālā mērogā – ES robežu tiešā tuvumā – un globālā mērogā.

23. Padome aicina pastiprināt prognozēšanu, lai novērtētu un īstenotu proaktīvu politiku nolūkā ātri risināt globālās enerģētikas pārkārtošanas mainīgo ģeopolitisko dinamiku, un sadarboties ar partneriem, ņemot vērā paredzamo fosilo degvielu pieprasījuma samazināšanos ES, ES tuvumā un globālā mērogā.
24. Padome atzinīgi vērtē efektīvos diversifikācijas centienus, tostarp izmantojot ES Enerģijas platformu un mehānismu *AggregateEU*, kas palīdzēja pakāpeniski izbeigt ES enerģētisko atkarību no Krievijas. Lai nodrošinātu enerģētisko drošību un pieejamību cenas ziņā visā pārejā uz klimatneitralitāti, Padome aicina Augsto pārstāvi un Komisiju ciešā sadarbībā ar partnervalstīm saskaņā ar Versaļas deklarāciju turpināt atbalstīt šos diversifikācijas centienus. Padome uzsver, cik svarīgi ir stiprināt pārredzamus, noteikumus balstītus un likvīdus tirgus un starpsavienojumus ar trešām valstīm, vienlaikus atzīstot, ka ir jāizvairās no fosilo degvielu iesīkstes radīšanas, nodrošinot 1,5 °C pieskaņotu enerģētikas plānošanu, infrastruktūras pārprofilēšanas un nākotnes prasībām piemērotas infrastruktūras potenciālu. Padome ar bažām atzīmē pieaugošos kiberdraudus un fiziskos apdraudējumus kritiskajai energoinfrastruktūrai un uzsver, cik svarīgi ir stiprināt noturīgas energosistēmas, tostarp, sadarbojoties ar globālajiem partneriem. ES diplomātija turpinās atbalstīt pašreizējos skarto dalībvalstu un Ukrainas centienus attiecīgā gadījumā diversificēt kodoldegvielas piegādes.
25. Padome ir apņēmusies pilnībā un efektīvi īstenot sankcijas pret Krieviju, tostarp enerģētikas nozarē, un novērst to apiešanu, un aicina partnerus uzlabot sadarbību naftas cenu griestu politikas īstenošanā.
26. Padome ir apņēmusies sadarbībā ar partneriem turpināt atbalstīt Ukrainu, tostarp ar aprīkojumu, kas nepieciešams tās energosistēmas remontam, atjaunošanai un aizsardzībai, un veidot noturīgāku, decentralizētāku un ilgtspējīgāku enerģētikas nozari, kas ir cieši integrēta ar ES.

27. Lai nākamajās desmitgadēs nodrošinātu enerģētisko drošību un samazinātu stratēģiskās atkarības, Padome uzsver nepieciešamību stiprināt un dažādot enerģētikas pārkārtošanai nepieciešamo kritiski svarīgo izejvielu globālās piegādes ķēdes atbilstoši Kritiski svarīgo izejvielu aktam, nodrošinot augstus vides un sociālos standartus un pilnībā ņemot vērā tā ģeopolitisko dimensiju.
28. Padome atgādina, ka steidzami ir jāpanāk rezultāti attiecībā uz enerģētisko nabadzību un universālu piekļuvi cenas ziņā pieejamai, uzticamai, ilgtspējīgai un modernai enerģijai atbilstoši 7. ilgtspējīgas attīstības mērķim, tostarp izmantojot dzimumvērīgus finanšu modeļus, lai apkarotu enerģētiskās nabadzības ietekmi uz dzimumu līdztiesību un uzlabotu sieviešu piekļuvi darbvietām tīras enerģijas jomā. Padome aicina īpašu uzmanību pievērst piekļuves atjaunīgajai enerģijai un lauku elektrifikācijas izvēršanai, izmantojot decentralizētas energosistēmas, un ēdiena tīras gatavošanas problemātikai, tostarp pārvietošanas apstākļos. Šajā sakarā Padome aicina partnerus palielināt centienus un ieguldījumu, lai atbalstītu visneaizsargātākās personas, kurām tas visvairāk nepieciešams.
29. Lai pārvarētu trīskāršo planētas krīzi, ir jāmobilizē lielāks finansējums, kura lielākajai daļai būs jānāk no privātiem avotiem. Šajā sakarā Padome atkārtoti uzsver, ka finanšu plūsmas ir steidzami jāsašķir ar virzību uz zemu siltumnīcefekta gāzu emisiju līmeni un klimatnoturīgu attīstību šajā desmitgadē, jo tas ir būtisks faktors globālajiem centieniem mobilizēt finansējumu plašā mērogā un šajā sakarā padziļināt globālus ilgtspējīgus finanšu un kapitāla tirgus.

30. Padome atkārtoti uzsver, cik svarīgi un steidzami ir paātrināt starptautiskās finanšu arhitektūras reformu, un ņem vērā tādas iniciatīvas kā samits par jaunu globālu finansēšanas paktu un Bridžtaunas programma 2.0. ES un tās dalībvalstis aicina daudzpusējās attīstības bankas, to akcionārus un privāto sektoru ievērojami un ātri palielināt klimata finansējuma sniegšanu un mobilizāciju un paplašināt tā tvērumu, sasniedzot jo īpaši nabadzīgākās un visneaizsargātākās kopienas un valstis, tostarp nestabilas un konfliktu skartas teritorijas, kuras turklāt bieži saskaras ar lieliem parādiem un kurām trūkst fiskālās telpas. Padome uzsver, ka nevienai valstij nevajadzētu būt spiestai izdarīt izvēli starp nabadzības apkarošanu un cīņu par planētu. ES mudina finanšu iestādes palielināt atbalstu, jo īpaši pielāgošanās un noturības veidošanas iniciatīvām, vienlaikus panākot līdzsvaru starp klimata pārmaiņu mitigāciju un pielāgošanos tām.
31. ES un tās dalībvalstis cer sadarboties ar starptautiskajiem partneriem, lai *COP29* noteiktu jaunu kolektīvo kvantitatīvo mērķi (*NCQG*) attiecībā uz klimatfinansējumu, ņemot vērā jaunattīstības valstu prioritātes un vajadzības, kā svarīgu komponentu nosakot publisko finansējumu, un kas sekmīgāk mērķorientēts it sevišķi uz visneaizsargātākajām valstīm un kopienām, vienlaikus uzsverot tā būtisko nozīmi privāto investīciju piesaistīšanā. Ir arī jāstiprina investīcijām labvēlīga vide, veicinot vērienīgākus mērķus klimata jomā un stimulējot privātās investīcijas un vietējo resursu mobilizāciju visās valstīs.
32. Padome atkārtoti apstiprina, ka – kā priekšnoteikums vērienīga *NCQG* izvirzīšanai – ir vajadzīga plašāka ieguldītāju bāze, un aicina visas valstis atbilstoši to finansiālajām spējām, tostarp jaunietekmes ekonomikas, dot ieguldījumu jaunā mērķa sasniegšanā. Atzīstot, ka vajadzības ir ievērojamas un ka ar tradicionāliem publiskā finansējuma avotiem vien jaunajam mērķim nepieciešamo summu nodrošināt nevar, Padome aicina apzināt un izmantot papildu, jaunus un inovatīvus finansējuma avotus no dažādiem avotiem, to vidū no fosilo degvielu sektora un citām nozarēm ar augstu emisiju līmeni, lai nodrošinātu klimatfinansējumu, tostarp lai atbalstītu nabadzīgākās un klimatiski neaizsargātākās valstis un kopienas klimata pārmaiņu mitigācijā un noturības pret tām veidošanā. Padome gaida Starptautisko nodokļu jautājumu darba grupas darbu un tās pirmos novērtējumus par scenārijiem, kas tiks iesniegti *COP29*.

33. ES un tās dalībvalstis 2022. gadā starptautiskajā publiskajā klimatfinansējumā ieguldīja 28,5 miljardus EUR, no kuriem vairāk nekā puse bija vērsta uz pielāgošanos klimata pārmaiņām vai transversālu rīcību, kas ietver gan klimata pārmaiņu mitigācijas, gan pielāgošanās iniciatīvas, un mobilizēja privātā finansējuma papildu summu 12 miljardu EUR apmērā, tādējādi sniedzot būtisku ieguldījumu 100 miljardu USD mērķa sasniegšanā attiecībā uz klimatfinansējumu.
34. Ņemot vērā klimata pārmaiņu jau tā smagās sekas, Padome pauž apņemību sadarboties ar partneriem, lai izstrādātu nacionālos pielāgošanās plānus nolūkā uzlabot to pielāgotiesspēju, stiprināt noturību un mazināt neaizsargātību, jo īpaši sadarboties ar visneaizsargātākajām valstīm, to vidū vismazāk attīstītākajām valstīm un mazo salu jaunattīstības valstīm, ja iespējams, izmantojot ekosistēmās balstītas pielāgošanās pieejas. Padome atzinīgi vērtē AAE globālās klimatnoturības satvara pieņemšanu *COP28* un tā saskaņotos mērķrādītājus. Padome aicina pastiprināt koordināciju un sadarbību starp esošajām struktūrām un klimatadaptācijas procesiem *UNFCCC* ietvaros un ārpus tās, lai palielinātu atbalstu pielāgošanās un noturības veidošanas iniciatīvām un pastiprinātu to īstenošanu jo īpaši nestabilās un konfliktu skartās teritorijās, un atgādina, ka ir svarīgi atbalstīt ANO ģenerālsekretāra iniciatīvu par visiem pieejamu agrīnās brīdināšanas sistēmu ("*Early Warnings for All*"). Padome arī atkārtoti apstiprina savu apņemšanos sasniegt mērķus, kas izvirzīti Sendai ietvarprogrammā katastrofu riska mazināšanai. Padome mudina sadarboties pie tā, lai uzlabotu noturību un pārvaldītu pakļautību klimata riskam.
35. Padome stingri uzsver, ka steidzami ir jāvērs plašumā globālā rīcība un atbalsts no visiem avotiem, lai novērstu, minimalizētu un risinātu zaudējumus un kaitējumu, kas saistīts ar klimata pārmaiņu negatīvajām sekām, un atzinīgi vērtē *COP28* lēmumu, ar ko iedarbina jauno finansēšanas kārtību, tostarp fondu, kura nolūks ir palīdzēt tām jaunattīstības valstīm, kuras ir īpaši neaizsargātas pret klimata pārmaiņu negatīvajām sekām, reaģējot uz zaudējumiem un kaitējumu. Padome atzinīgi vērtē solījumus, kas pausti attiecībā uz fonda sākotnējo kapitalizāciju un esošajiem finansēšanas mehānismiem, tostarp ES un ESMŠ un AAE nozīmīgajiem solījumiem, un aicina ātri sākt fonda darbību.

36. ES un tās dalībvalstis uzsver savu apņemšanos uzņemties vadošo lomu kopīgajos centienos palielināt pielāgošanās finansējuma nodrošināšanu un mobilizēšanu jaunattīstības valstīm, īpašu uzmanību pievēršot valstīm un kopienām, kas ir īpaši neaizsargātas pret klimata pārmaiņu negatīvajām sekām, piemēram, vismazāk attīstītajām valstīm, mazo salu jaunattīstības valstīm un nestabilām un konfliktu skartām valstīm. Šajā sakarā Padome aicina visus partnerus no visiem reģioniem atbilstoši to finansiālajām spējām un tostarp tos, kas atrodas ārpus attīstības finansējuma sniedzēju tradicionālās bāzes, paplašināt atbalstu klimatadaptācijai un finansēšanas mehānismiem reaģēšanai uz zaudējumiem un kaitējumu, tostarp paplašināt atbalstu fondam. Ņemot vērā problēmu apmēru, Padome arī uzsver, ka ir jāapzina jauni un inovatīvi finansējuma avoti.
37. Padome arī uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt kultūras mantojumu pret klimata pārmaiņu un ekstrēmu laikapstākļu notikumu postošajām sekām.
38. Pamatojoties uz *UNEP* Starptautiskā Resursu paneļa 2024. gada globālā resursu pārskata konstatējumiem un pēc globālās izvērtēšanas, Padome uzsver aprites ekonomikas un ilgtspējīgas aprites bioekonomikas sniegtās iespējas panākt ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu, veicināt resursefektivitāti, samazināt atkritumu radīšanu, siltumnīcefekta gāzu emisijas, vides piesārņojumu un negatīvo ietekmi uz biodaudzveidību. Cenšoties paātrināt pārkārtošanos, Padome aicina rīkot augsta līmeņa ANO konferenci par 12. IAM un aicina partnerus pievienoties Globālajai aprites ekonomikas un resursefektivitātes aliansei.
39. Globālajā cīņā pret piesārņojumu Padome aicina kopīgi censties līdz 2024. gadam pabeigt sarunas par vērienīgu starptautisku juridiski saistošu instrumentu, lai izbeigtu piesārņotību ar plastmasu, arī jūras vidē, pamatojoties uz pilna aprites cikla pieeju un raidot skaidru signālu par primāro plastmasas polimēru ražošanas samazināšanu. Padome arī uzsver, ka šajā sakarā ir vajadzīga konstruktīva un aktīva sadarbība ar partneriem. Padome arī atbalsta to, ka tiek pilnībā un ātri īstenots globālais ķīmikāliju satvars – par planētu bez kaitējuma no ķīmikālijām un atkritumiem –, un aicina savlaicīgi izveidot zinātnes politikas darba grupu, lai turpinātu sekmēt ķīmikāliju un atkritumu pareizu apsaimniekošanu un piesārņojuma novēršanu.

40. Atkārtoti paužot stingru apņemšanos īstenot nozīmīgo Kuņminas-Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru (GBS), Padome mudina Puses laikus pirms 2024. gada oktobra *COP16* pārskatīt savas valsts bioloģiskās daudzveidības stratēģijas un rīcības plānus un iesniegt KBD sekretariātam ar GBS saskaņotus nacionālos mērķrādītājus.
41. Padome uzsver, ka KBD *COP16* ir jāstiprina stimulš GBS īstenošanai un jāpabeidz darbs pie neatrisinātajiem jautājumiem, jo īpaši resursu mobilizēšanas, daudzpusējā mehānisma, ar ko dalās ar ieguvumiem no digitālās sekvenču informācijas (*DSI*) izmantošanas, un pie pārraudzības, ziņošanas un pārskatīšanas mehānismiem.
42. Padome atkārtoti pauž apņemšanos palielināt finansējumu globālajai biodaudzveidībai un atkārtoti uzsver, ka attiecīgās fiskālās un finanšu plūsmas ir steidzami jāaskaņo ar GBS mērķiem un mērķrādītājiem. Tādēļ Padome aicina visus attiecīgos dalībniekus, tostarp daudzpusējās attīstības bankas, to akcionārus un privāto sektoru, palielināt biodaudzveidības finansējumu, izpētot visus avotus, tostarp inovatīvus finansēšanas instrumentus, maksimālas sinerģijas ar klimatfinansējumu un labāku starptautisko koordināciju, kuras mērķis ir saskaņot ilgtspējīgu finanšu instrumentu, piemēram, taksonomiju, standartus. ES apņēma savu ārējo finansējumu biodaudzveidībai laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam divkārtot līdz 7 miljardiem EUR, un vairākas ES dalībvalstis uzņēma līdzīgas saistības. Padome mudina visus attiecīgos dalībniekus atbalstīt un sniegt ieguldījumu Globālajā biodaudzveidības satvara fondā, kas izveidots saskaņā ar Pasaules Vides fondu (*GEF*), un aicina visas valstis līdz 2025. gadam apzināt un pēc tam samērīgā, taisnīgā, godīgā, efektīvā un vienlīdzīgā veidā pakāpeniski izbeigt vai reformēt stimulus, tostarp subsīdijas, kas kaitē biodaudzveidībai.
43. Padome uzsver to, cik svarīgi ir līdz 2030. gadam panākt zemes degradācijas neitralitāti, un atzinīgi vērtē ANO Konvencijas par cīņu pret pārtuksnešošanu *COP16* Saūda Arābijā, kas būs brīdis, lai paātrinātu valstu un globālo rīcību zemes atjaunošanas, augsnes veselības, noturības pret sausumu un zaļās pārkārtošanās jomā.

44. Padome atzīst, ka globālā ūdens cikla stabilitāte ir globāls problēmjaudājums, kas ir pamatā visu IAM sasniegšanai. Padome atzīst to, cik liela nozīme klimata un biodaudzveidības darbībās ir ūdens ekosistēmām, jo īpaši mitrājiem. Šajā sakarā un ņemot vērā globālo ūdens krīzi, Padome atkārtoti uzsver, cik svarīga ir stratēģiska ES pieeja ūdensapgādes noturībai un drošībai, un uzsver, ka šajā sakarā ir jāuzlabo diplomātija. Padome mudina īstenot kopīgus centienus virzībā uz efektīvu daudzpusēju pārvaldību, tostarp iecelot ANO īpašo sūtni ūdens resursu jautājumos, pastiprināti integrējot ar ūdeni saistītās prioritātes attiecīgajos daudzpusējos procesos un noturot regulāru starpvaldību dialogu par ūdeni turpmākās ANO konferencēs par ūdeni 2026. un 2028. gadā un Viena ūdens samitā, kas notiks 2024. gadā Ņujorkā. Padome atzinīgi vērtē rīcības programmu ūdens resursu jomā, kas ir ANO 2023. gada konferences par ūdeni galvenais iznākums, un rezolūcijas par ūdeni pieņemšanu ANO Vides asamblējas (*UNEA*) 6. sesijā, un aicina tās ātri īstenot. Padome atbalsta gaidāmo ANO Ūdens pārvaldes vadīto sistēmisko stratēģiju ūdens un sanitārijas jomā, kuras mērķis ir uzlabot politisko impulsu 6. IAM sasniegšanai. Padome arī mudina turpināt globalizācijas procesu attiecībā uz ANO Ūdens konvenciju par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru aizsardzību un izmantošanu, kas var veicināt globālo stabilitāti, mieru un drošību.
45. Padome atzinīgi vērtē to, ka *COP28* tika uzsvērtā vajadzība pēc lielākām investīcijām, rīcības un atbalsta, lai līdz 2030. gadam apturētu un pavērstu pretējā virzienā atmežošanu un meža degradāciju, tostarp ar stingrāku ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un ilgtspējīgām lauksaimniecības un pārtikas sistēmām. ES ieliek savu artavu, un tā iesaistīsies dialogā un sadarbībā ar partneriem, tostarp izmantojot ES stratēģisko satvaru iesaistei un valstu paketes mežiem, dabai un klimatam, kā arī saskaņā ar īpašo Eiropas komandas iniciatīvu virzībā uz globālu pāreju uz neatmežojošām vērtības ķēdēm.

46. Atzīstot, ka lauksaimniecības un pārtikas sistēmas veicina risinājumu klimata pārmaiņu un biodaudzveidības zuduma problemātikai, ka šāds risinājums šīs sistēmas ietekmē un ka sistēmas ir risinājuma daļa, Padome uzsver, ka steidzami ir vajadzīga pāreja uz ilgtspējīgām un noturīgām lauksaimniecības un pārtikas sistēmām, un ir apņēmusies šajā sakarā turpināt sadarbību ar partneriem.
47. Padome atkārtoti uzsver to, cik liela nozīme centienos panākt klimata pārmaiņu mitigāciju un pielāgoties tām, kā arī garantēt pārtikas nodrošinājumu, ir uz okeāniem balstītai rīcībai, tostarp okeāna “zilā oglekļa” funkcijai, un jūras un piekrastes biodaudzveidībai. Tādēļ Padome uzsver, ka ir jāsasniedz 14. IAM un jāattīsta ilgtspējīga zilā ekonomika. Tāpēc Padome aicina panākt spēcīgāku starptautisko okeānu pārvaldību un dialogu un atzinīgi vērtē konferences, saistībā ar kurām ir pausta apņemšanās piedalīties pēc iespējas augstākā līmenī, – 2024. gada konferenci “Mūsu okeāns”, kas notiks Grieķijā, un ANO 2025. gada Okeānu konferenci, kas notiks Francijā.
48. Padome aicina visus Antarktikas jūras dzīvo resursu saglabāšanas komisijas (*CCAMLR*) locekļus pieņemt jaunas aizsargājamas jūras teritorijas Dienvidu okeānā, lai kā konkrēti sasniegtu mērķi noteiktu aizsargājamo jūras teritoriju reprezentatīvu sistēmu saskaņā ar Kuņminas-Monreālas GBS 30x30 mērķrādītāju un IAM īstenošanu.
49. Pēc tam, kad saskaņā ar ANO Jūras tiesību konvenciju tika pieņemts Nolīgums par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas, kuram ir būtiska nozīme mūsu okeānu veselības jomā, Padome atzīmē, ka ES un tās dalībvalstis ir apņēmušās to ātri ratificēt, un aicina partnerus paātrināt savu ratifikācijas procesu, lai nolīgums varētu stāties spēkā laikus līdz ANO Okeānu konferencei 2025. gadā.
50. Padome pauž gandarījumu par kopīgo paziņojumu “Klimata un drošības kopsakars jaunā perspektīvā – Pievēršanās klimata pārmaiņu un vides degradācijas ietekmei uz mieru, drošību un aizsardzību” un aicina to pilnīgi, visaptveroši un ātri īstenot.

51. Padome uzsver, cik svarīga ir kopīga un uzlabota izpratne par to, ka klimata pārmaiņas un vides degradācija izraisa lielāku nestabilitāti un konfliktus (un otrādi) un cilvēku ciešanas, resursu trūkumu, tostarp ūdens un pārtikas trūkumu, pārvietošanu iekšzemē un piespiedu migrāciju. Tās ir arī šķērslis IAM sasniegšanai un ietekmē globālo veselību. Tādēļ Padome šo jautājumu turpmākas risināšanas nolūkā aicina vēl vairāk iesaistīties attiecīgos daudzpusējos un starptautiskos forumos, vienlaikus īpašu uzmanību pievēršot nesamērīgajai ietekmei uz neaizsargātām personām, kā arī sievietēm un bērniem, tostarp bērniem bruņotos konfliktos.
52. Padome atzinīgi vērtē paziņojuma mērķi, proti, stiprināt partnerības, tostarp ar ANO, NATO, Āfrikas Savienību, EDSO un attiecīgiem citiem svarīgiem partneriem, atbilstoši plašākai ES daudzpusējai klimata pārmaiņu un vides programmai un saskaņā ar ES iestāžu sistēmu, un pilnībā ievērojot ES lēmumu pieņemšanas autonomiju. Padome arī atzinīgi vērtē ANO Drošības padomes (ANO DP) 11 locekļu kopīgos solījumus un ANO draugu grupas klimata un drošības lietās centienus sistemātiski virzīt uz priekšu un pievērsties savstarpējai sapratnei un apņēmībai ANO Drošības padomē attiecībā uz klimata, miera un drošības savstarpējo saikni.
53. Padome uzsver, ka klimata, miera un drošības kopsakars ir jāintegrē ES un ES dalībvalstu ārējā darbībā, pamatojoties uz integrētu, uz pierādījumiem balstītu visas valdības pieeju un pastiprinātu uz klimatu un vidi balstītu plānošanu un lēmumu pieņemšanu, ko veic ES un tās dalībvalstis, kā arī lielāku uzsvaru uz konfliktsensitivitāti klimatrīcībā. Padome aicina Augsto pārstāvi un Komisiju pastiprināt centienus panākt labāku sagatavotību klimata pārmaiņām un uzlabotu ES spēju risināt drošības problēmas, kas saistītas ar klimata pārmaiņām un vides degradāciju ES ārējā darbībā, tostarp saistībā ar ES KDAP misijām un operācijām un pilnībā izmantojot īpašu apmācības platformu.

54. Padome aicina pastiprināt globālo sadarbību, lai vērstos pret starptautiskajiem noziegumiem pret vidi, tostarp kokmateriālu, savvaļas augu un dzīvnieku, minerālu, kā arī atkritumu nelikumīgu tirdzniecību – vienu no ienesīgākajiem organizētās noziedzības veidiem, kas ietekmē ekosistēmas, kā arī drošību, tiesiskumu, cilvēku veselību un iztikas līdzekļus. Šajā sakarā Padome uzsver, cik svarīgi ir īstenot pārskatīto ES rīcības plānu savvaļas dzīvnieku un augu nelikumīgas tirdzniecības apkarošanai, galveno uzmanību pievēršot spēcīgākai globālai partnerībai starp izcelsmes, patēriņa un tranzīta valstīm.
55. Padome uzsver, cik svarīgi ir ciešā sadarbībā ar partnervalstīm pastiprināt centienus veicināt taisnīgu un iekļaujošu zaļo pārkārtošanos un atbalstīt globālo saistību īstenošanu. Pamatojoties uz Eiropas komandas pieeju, Padome aicina Augsto pārstāvi, Komisiju un visas ES dalībvalstis kā politisku prioritāti kopīgi pastiprināt ES zaļo diplomātiju ar stingrāku koordināciju, informācijas apmaiņu un sadarbību, izmantojot attiecīgus uz kapitālu balstītus tīklus, tostarp Zaļās diplomātijas tīklu (*GDN*) un Enerģētikas diplomātijas ekspertu grupu, īpašas diskusijas attiecīgajās ģeogrāfiskajās un tematiskajās Padomes darba grupās un vietējā līmenī. Šajā sakarā un izmantojot šos kanālus, Padome aicina ES dalībvalstis, Augsto pārstāvi un Komisiju regulāri apmainīties viedokļiem par ES zaļo diplomātiju. Vietējā līmenī Padome mudina darbības koordinēt vēl ciešāk un sadarboties starp ES dalībvalstu vēstniecībām un ES delegācijām Eiropas komandas garā, tostarp apzinot neformālos zaļās diplomātijas centrus un cieši strādājot kopā ar starptautiskajiem partneriem, lai maksimāli palielinātu ES informēšanas centienu un atbalsta ietekmi. Ar šiem secinājumiem Padome uzsver ES apņemšanos sadarboties ar partneriem, lai nostiprinātu un konsolidētu globālās saistības un pārvērstu tās mērķos, politikā un instrumentos, kā vienu no galvenajiem instrumentiem šā mērķa sasniegšanai nosakot vērienīgākus NND. Padome regulāri sekos līdzi ES zaļajai diplomātijai.